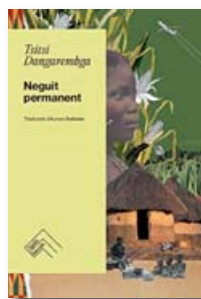

Crítiques

Dangarembga i la memòria d'africanes rebels

‘Neguit permanent’ funciona com una al·legoria, perquè la veu que es desperta en Tambu és la veu de tot Àfrica

NEGUIT PERMANENT

Tsitsi Dangarembga

L'Agulla Daurada

Traducció d'Aurora Ballester

326 pàg.

19,50 €

**David
Vidal
Castell**

En la poesia, deia Octavio Paz, l'acte de descobrir implica la creació del que ha de ser descobert: nosaltres mateixos. A *Neguit permanent* (L'Agulla Daurada), primera part d'una trilogia autobiogràfica de Tsitsi Dangarembga, referent del feminisme postcolonial africà, la petita Tambu descobreix que no és una bona noia i que dins seu creix poderosa una veu que es rebel·la alhora contra el masclisme del seu poble i contra el colonialisme cosmopolita que espren Zimbàbue. “No soc com ells [els blancs] però tampoc soc com vosaltres [la família]”, diu una d'aquestes dones desobedients.

La novel·la funciona com una al·legoria, perquè la veu que es desperta en Tambu és la veu de tot Àfrica. La literatura postcolonial de Dangarembga, a diferència de la de Thiong'o o Saïd, s'interessa per com la raça treballa per prendre el poder a la protagonista, en tant que negra, però també per com el gènere ho fa per prendre-li el poder com a dona. La Tambu descobreix que, tot i les seves capacitats, l'espera un futur de marits drops i dies interminables pastant *sadza*; fins que son germà

mor i ella accedeix inesperadament a l'escola d'una missió. Aquest privilegi fa que s'adoni del procés d'assimilació cultural que utilitzen els blancs a través de les seves obres educatives *benèfiques*.

Dangarembga, en traducció d'Aurora Ballester, traça una trama lineal que comença en la darrera infantesa i acaba en la primera adolescència de la protagonista, i que es presenta com una cartografia de la memòria: “Els rius, els arbres, la fruita, els camps. Així és com era al principi”. La narradora protagonista parla amb una doble veu: la veu madura, que recorda i sovint jutja des del present els anys de formació i misèries, dialoga amb la veu ingènua de la petita Tambu, fascinada quan viu per primer cop en una casa occidentalitzada. Aquí és on coneix la Nyasha, que després d'haver estudiat uns anys a Anglaterra no s'adapta ni a la condescència de l'entorn postcolonial ni al paper subaltern i humiliant de les dones a la cultura africana. Una casa i una vida nova demanen paraules noves, diu Tambu i, efectivament, la disputa simbòlica al voltant de la llengua és també un dels motius recurrents de *Neguit permanent*.

Narradora capital

Dangarembga, directora de cinema a més d'escriptora, és una narradora eficaç, de prosa àgil, que escolta amb els ulls. Apreciem en el text una atenció als rituals de la quotidianitat, que fan comprensible la vida, i una devoció pels detalls al·legòrics. Ho apreciem, per exemple, el primer dia que l'oncle la duu a la missió en cotxe i circula veloç per la carretera del poble, que la Tambu havia recorregut des de petita amb el carro de bous. Ara descobreix, des del seient del copilot, que amb aquella velocitat és una carretera plena d'uns sots fondos i perillosos. Els sots, per descomptat, ja hi eren tots els anys anteriors, és la velocitat amb què ara els aborda el modern automòbil el que els fa més perillosos. La injustícia i l'opressió ja hi eren; és quan pitgem l'accelerador per superar-los que es fan més fondos i perillosos.

La tria d'aquesta novel·la il·lustra la manifesta intenció de L'Agulla Daurada d'apostar per obres que “aclareixin les zones fosques de la memòria col·lectiva dels nostres pobles”, en citació de Montserrat Roig. Si amb el realisme i el naturalisme l'activitat literària va assumir que, com tota feina cultural, és essencialment política, la contribució de Dangarembga ens sembla capital.

¿Fugiràs a la metròpoli, Tambu, oblidaràs en quin riu et vas banyar? ↵